

WESTNIK

Letnik XXIX.

Celovec, petek, 15. november 1974

Štev. 46 (1685)

Ne bombe, marveč argumenti so naše orožje v boju za naše pravice

Narodni svet koroških Slovencev in Zveza slovenskih organizacij na Koroškem odločno obsojata bombne atentate, ker v njih ne vidita uporabnega sredstva za reševanje odprtih narodnostnih vprašanj. To tembolj, ker so njihovi pravni argumenti močni dovolj za utemeljitev njihovih upravičenih zahtev.

Zato osrednji organizaciji koroških Slovencev z ogorčenjem zavračata podtikavanje različnih javnih občil, da gre verjetno za dejanje slovenskih ekstremistov, in zlasti klevetniško trditve predsednika Kärntner Heimatdiensta dr. Feldnerja, da so za bombni atentat odgovorni „Avstriji sovražni slovenski ekstremisti“ ter odrekata predsedniku Kärntner Heimatdiensta vsako pravico ocenjevanja lojalnosti koroških Slovencev do republike Avstrije.

V polnem prepričanju, da storilci niso med koroškimi Slovenci, pozivata organizaciji varnostne oblasti, da podvzamejo vse korake za končno izsleditev nepoznatih storilcev ter ob izključitvi sodne poti razpisujeta nagrado v višini 10.000 šilingov za tistega, ki učinkovito prispeva za izsleditev nepoznatih storilcev, ki so izvedli atentata na sedež Zveze slovenskih organizacij v Celovcu in na „Haus der Heimat“ v Miklavčevem ter nedeljski atentat v Celovcu.

Tako se glasi skupna izjava, ki sta jo na seji koordinacijskega odbora dne 11. novembra 1974 sprejeli osrednji organizaciji koroških Slovencev v zvezi z bombnim atentatom, ki so ga neznani storilci v nedeljo zvečer izvedli na sedež koroškego Heimatdiensta in Abwehrkämpferbunda v Celovcu.

Atentat, ki je povzročil precejšnjo materialno škodo na omenjenem sedežu kakor tudi na bližnjih poslopih, je razumljivo močno odjeknil v javnosti. Sprožil je odločne proteste, hkrati pa izzval tudi neutemeljena sumničenja in celo nedokazane očitke na račun Slovencev — skratka nov val protislovenskih emocij kot sad trajnega in narčnega zastrupljanja odnosov med obema narodoma v deželi.

Ravno ta „druga plat“ reakcij na atentat pa je morda najbolj simptomatična za današnji položaj na Koroškem in še posebej za razmere in okolnosti, v katerih je prišlo do tega neodgovornega dejanja. Vsekakor je značilno, da je bil predsednik Heimatdiensta tisti, ki je takoj po atentatu „vedel“, da gre pri storilcih za „slovenske ekstremiste“; in je tudi skoraj edini, ki je ostal pri mnenju, da je atentatorje treba iskati med Slovenci.

Varnostne oblasti in tudi del tiska so v tem oziru precej bolj previdni in se izogibajo neposrednim obdobjem. Toliko bolj neodgovorno je zato zadržanje tistih, ki kljub pomankanju vsakega dokaza skušajo odgovornost in krivdo naprtili Slovincem. Sem spada namigavanje predsednika koroške ÖVP Bacherja na neke „slovenske grožnje“, kar naj bi očitno napravilo vtis, da so bile te „grožnje“ zdaj uresničene. Brezvestno ravna glosator v Kleiner Zeitung, ki sicer priznava, da storilci še niso znani, vendar kljub temu trdi, da gre za „teroriste iz kroga slovenskih ekstremistov“ ter se že veseli „moralne zmage“ Heimatdiensta, ki da bo ta novi položaj izkoristil. V tej zvezi čudno izzveni izjava dr. Feldnerja, ki je v radiu dejal, da ne izključuje „nadaljnjih akcij“. Že povsem v določeno smer pa kaže hujškaška lirada tistega „Abwehrkämpferja“, ki si zaradi nogo, ki jo je baje zgubil v obrambnem boju pred več kot 50 leti, očitno lasti pravico, da po radiu z žaljivimi podtikavanji nizkotno ščuva proti Slovincem ter njihovim šolam in dijaškim domovom.

V tej luči nedeljski atentat dobi seveda drug pomen in je predsednik ZSO dr. Franci Zwitter v svoji izjavi povsem pravilno ugotovil, da bodo storilce izsledili le tedaj, če se bodo pri iskanju motiva vprašali, katerim krogom lahko takšni atentati služijo za utemeljitev njihove eksistenčne pravice in komu so potrebni za ustvarjanje napetega vzdušja na Koroškem. Tozadevno pa se naravnost vsiljuje določena povezava med atentatom na „Haus der Heimat“ v Miklavčevem in atentatom na sedež KHD v Celovcu, kajti v obeh primerih so določeni krogi zločinsko uporabo dinamita zlorabili za eskalacijo hujškarnja proti Slovincem in zaostrovanja odnosov med obema narodoma, očitno z namenom, da bi preprečili stvarno obravnavanje in pravično reševanje manjšinske problematike.

Ta problematika pa postaja vedno bolj pereča tudi spričo pritiska mednarodne javnosti in delajo Avstriji zelo slabo uslugo ne le tisti, ki se poslužujejo dinamita, marveč prav tako tudi oni, ki še vedno mislijo, da se bo Avstrija lahko izognila izpolnitvi svojih pogodbenih obveznosti, če bodo doma in pred mednarodnimi forumi nastopali s samohvalnimi trditvami, ki pa se ob konfrontaciji z dejstvi takoj razgalijo kot neresnične.

V javnost je stopila omenjena volilna skupina z obširnimi programom (neki list je celo poročal o „najobširnejšem volilnem programu po letu 1945“), ki pod naslovnim geslom „Za mirno bodočnost Koroške“ vsebuje naslednja poglavja: Mir in enakopravnost, Prostorsko urejanje, Gospodarstvo, Osnovne misli k problematiki na področju gospodarske politike, Osnova gospodarske politike v prihodnjih letih, Večjo načrtovnost v pospeševanju gospodarstva, Industrija in obrt, Varstvo okolja in zboljšanje kulturne podobe pokrajine, Promet, Kmetijstvo in kmečko gozdno gospodarstvo, Turistično gospodarstvo, Gradbeništvo, Trgovina, Vprašanja delovnega človeka, Žena v družbi, Šolska in predšolska vzgoja, Mladina, Sport, Prosveta in kultura, Problemi starejše generacije, Socialno skrbstvo in zdravstvo; ob koncu pa skupina kot alternativa k drugim strankam zagotavlja „Napredek za vse“.

Ob bežnem pregledu programa je videti, da se „Koroška enotna lista“ v glavnem bavi z istimi problemi, kot so jih v svojih volilnih programih obdelale že druge volilne skupine in stranke. V precejšnji meri gre tudi za enake poglede in zahteve, tako da bi vsaj v določenem obsegu lahko govorili o nekem konglomeratu stališč in teženj najrazličnejših oblikovalcev in predstavnikov politične volje na Koroškem. Nekoliko bolj v globino in h konkretnim predstavam je program pravzaprav usmerjen le v narodnostnem pogledu, kjer poleg splošnih deklarativnih izjav — ki jih je v eni ali drugi obliki slediti tudi pri drugih strankah, zlasti pri KPO — vse-

Naša vprašanja pred mednarodnimi forumi

Medtem ko Avstrija po že znani taktiki herrenvolkovske vzvišenosti arogantno zavrača utemeljena opozorila glede neizpolnjenih obveznosti iz mednarodnih pogodb (zunanj minister dr. Bielka je v torek v parlamentu tozadevno poskrbel za naravnost vzoren primer), pa se s pogodbeno verodostojnostjo ali bolje ne-verodostojnostjo Avstrije čedalje pogosteje bavijo tudi mednarodni forumi.

Tako je bilo o tem problemu govora tudi na letošnjem zasedanju specializirane organizacije Združenih narodov za kulturo, znanost in prosveto UNESCO v Parizu. V programski komisiji UNESCO za komunikacije je namreč jugoslovanski delegat Tomo Martelanc s konkretnimi primeri opozoril, da sta avstrijski tisk in radio postala mednarodno središče protijugoslovanske propagande. Pri tem je posebej poudaril, da avstrijski tisk naravnost spodbuja na narodnostno nestrpnost in diskriminacijo do slovenske manjšine, na kar da je jugoslovanska vlada pred nedavnim opozorila avstrijsko vlado s posebno noto.

Avstrijski delegat je na ta opozorila — povsem na način, ki se ga poslužujejo njegovi predstojniki vse tja do šefa avstrijske diplomacije — predrzno trdil, da v Avstriji ni negativne propagande proti Jugoslaviji, da je Avstrija demokratična država, v kateri tisk uživa svobodo, pripadniki slovenske manjšine pa da so polnopravni državljani Avstrije, da imajo vse pravice kot Avstrijci in celo posebne privilegije ter dodatne pravice[!].

Jugoslovanskemu predstavniku seveda ni bilo težko ovreči vse to z dejstvi, ki so precej bolj prepričljiva kot pa neresnično hvalisanje avstrijskega delegata. Med drugim je opozoril tudi na znani genocidni izpad glasila koroškego Heimatdiensta „Ruf der Heimat“ ter naglasil, da je širjenje rasističnih idej v nasprotju z načeli ustanovne listine OZN in z deklaracijo o človekovih pravicah, na osnovah katerih deluje tudi UNESCO. „Prav tako — je poudaril jugoslovanski predstavnik — pa je to tudi v nasprotju z avstrijsko državno pogodbo, s katero je povojna Avstrija dobila svojo neodvisnost. Zato jugoslovanska delegacija sodi, da je to vprašanje širšega mednarodnega pomena, saj gre za neka pronacistična gibanja in prakso, ki jo uradni avstrijski politični krogi dopuščajo.“

Razprava na letni konferenci UNESCO torej kaže, da Avstrija pred mednarodnimi forumi s svojim prepotentnim sprenevedanjem ne bo mogla izpodbiti argumentov, ki jih ustvarja sama s tem, da ne spoštuje mednarodnih pogodb.

„Koroška enotna lista“ se je predstavila koroški javnosti

Poleg drugih strank in volilnih skupin za deželno-zborske volitve 2. marca 1975 se je zdaj predstavila javnosti tudi „Koroška enotna lista“ (Kärntner Einheitsliste), katere tvorca sta Narodni svet koroških Slovencev in Klub slovenskih občinskih odbornikov, njen nosilec pa višji vladni svetnik dr. Pavel Apovnik.

V javnost je stopila omenjena volilna skupina z obširnimi programom (neki list je celo poročal o „najobširnejšem volilnem programu po letu 1945“), ki pod naslovnim geslom „Za mirno bodočnost Koroške“ vsebuje naslednja poglavja: Mir in enakopravnost, Prostorsko urejanje, Gospodarstvo, Osnovne misli k problematiki na področju gospodarske politike, Osnova gospodarske politike v prihodnjih letih, Večjo načrtovnost v pospeševanju gospodarstva, Industrija in obrt, Varstvo okolja in zboljšanje kulturne podobe pokrajine, Promet, Kmetijstvo in kmečko gozdno gospodarstvo, Turistično gospodarstvo, Gradbeništvo, Trgovina, Vprašanja delovnega človeka, Žena v družbi, Šolska in predšolska vzgoja, Mladina, Sport, Prosveta in kultura, Problemi starejše generacije, Socialno skrbstvo in zdravstvo; ob koncu pa skupina kot alternativa k drugim strankam zagotavlja „Napredek za vse“.

Ob bežnem pregledu programa je videti, da se „Koroška enotna lista“ v glavnem bavi z istimi problemi, kot so jih v svojih volilnih programih obdelale že druge volilne skupine in stranke. V precejšnji meri gre tudi za enake poglede in zahteve, tako da bi vsaj v določenem obsegu lahko govorili o nekem konglomeratu stališč in teženj najrazličnejših oblikovalcev in predstavnikov politične volje na Koroškem. Nekoliko bolj v globino in h konkretnim predstavam je program pravzaprav usmerjen le v narodnostnem pogledu, kjer poleg splošnih deklarativnih izjav — ki jih je v eni ali drugi obliki slediti tudi pri drugih strankah, zlasti pri KPO — vse-

buje še razne konkretne zahteve, katerih izpolnitev bi brez dvoma lahko bistveno prispevala k uresnitvi dejanske enakopravnosti obeh narodov v deželi.

Vendar manjšinska vprašanja — kakor je zapisal nemški tisk — v programu „Koroške enotne liste“ niso posebej poudarjena, kajti skupina pričakuje podporo tudi s strani nemškega govorečega dela prebivalstva. To je nosilec liste na tiskovni konferenci izrecno poudaril, ko je skušal ovreči argument, da bi nastop liste lahko kdo smatral za ugotavljanje manjšine; in kot „dokaz“ je še navedel, da ZSO liste ne podpira in da ima tudi KPO na svoji listi že na drugem mestu zavednega Slovence. Sicer pa je še povedal, da samostojni volilni nastop ne pomeni nove, „tretje“ sile med koroškimi Slovenci, marveč bi tudi v primeru njegove izvolitve narodnostna vprašanja še naprej ostala zadeva obeh osrednjih organizacij.

Da pa pri večinskem narodu le nekoliko drugače gledajo na pojav „Koroške enotne liste“, kažejo komentarji v nemških listih. Kar ne morejo skriti svojega zadovoljstva, da je prišlo do samostojnega nastopa; hkrati pa so polni priznanja tvorcem programa, hvalijo njihovo „spravno stališče“ in se veselijo, da se v politiki slovenske narodne skupnosti očitno kažejo znaki „previdnega omeščanja“. Dejstvo, da pri tem „omeščevalnem procesu“ s posebnim poudarkom izločujejo ZSO, samo potrjuje, da v vrstah večinskega naroda s svojim stališčem do liste zasledujejo povsem določene cilje: po stari in preizkušeni praksi bi Slovence radi razdvojili, poleg tega pa jih zmanevirali v popolno izolacijo.

Ob teh ugotovitvah se niti ni čuditi tistemu duhovitu, ki je za okrajšavo „Koroške enotne liste“ KEL hudomušno našel še drugo interpretacijo: Koroška etnična loterija.

Dokument o manjšinah na evropski konferenci

Na konferenci o varnosti in sodelovanju v Evropi, ki trenutno zaseda v Ženevi, so se na predlog Jugoslavije temeljito bavili tudi z manjšinsko problematiko. Jugoslavija se je namreč zavzela za to, naj bi se sodelujoče države zavezale, da bodo spoštovale interese narodnostnih manjšin ter njihovo pravico do svobodnega razvoja, kar lahko prispeva in podpira prijateljstvo in sodelovanje med državami in prizadetimi narodi.

Zdaj je konferenca na podlagi jugoslovanskega predloga po dolgotrajni razpravi sprejela usklajeno besedilo o zaščiti narodnostnih manjšin, ki je sestavni del načela o človekovih pravicah, ki jih vsebuje temeljni politični dokument konference.

Usklajeno besedilo predvideva, da bodo države udeležence, ki imajo na svojem ozemlju narodnostne manjšine, spoštovale pravice posameznikov, ki pripadajo tem manjšinam, do enakosti pred zakonom, da jim bodo zagotovile vso možnost resničnega uživanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin in da bodo tako izboljševale njihove legitimne interese.

Zvedel je, da se je Svarun samo enkrat oglasil s kratkim pismom iz Moskve, iz višje vojne akademije Vorosilova. Shujšal je že deset kilogramov, toliko učenja da imajo tam. Pozdravljal je vse soborce v diviziji z upanjem, da se bodo sešli v svobodi.

